

LST på FGU - med eleven i fokus

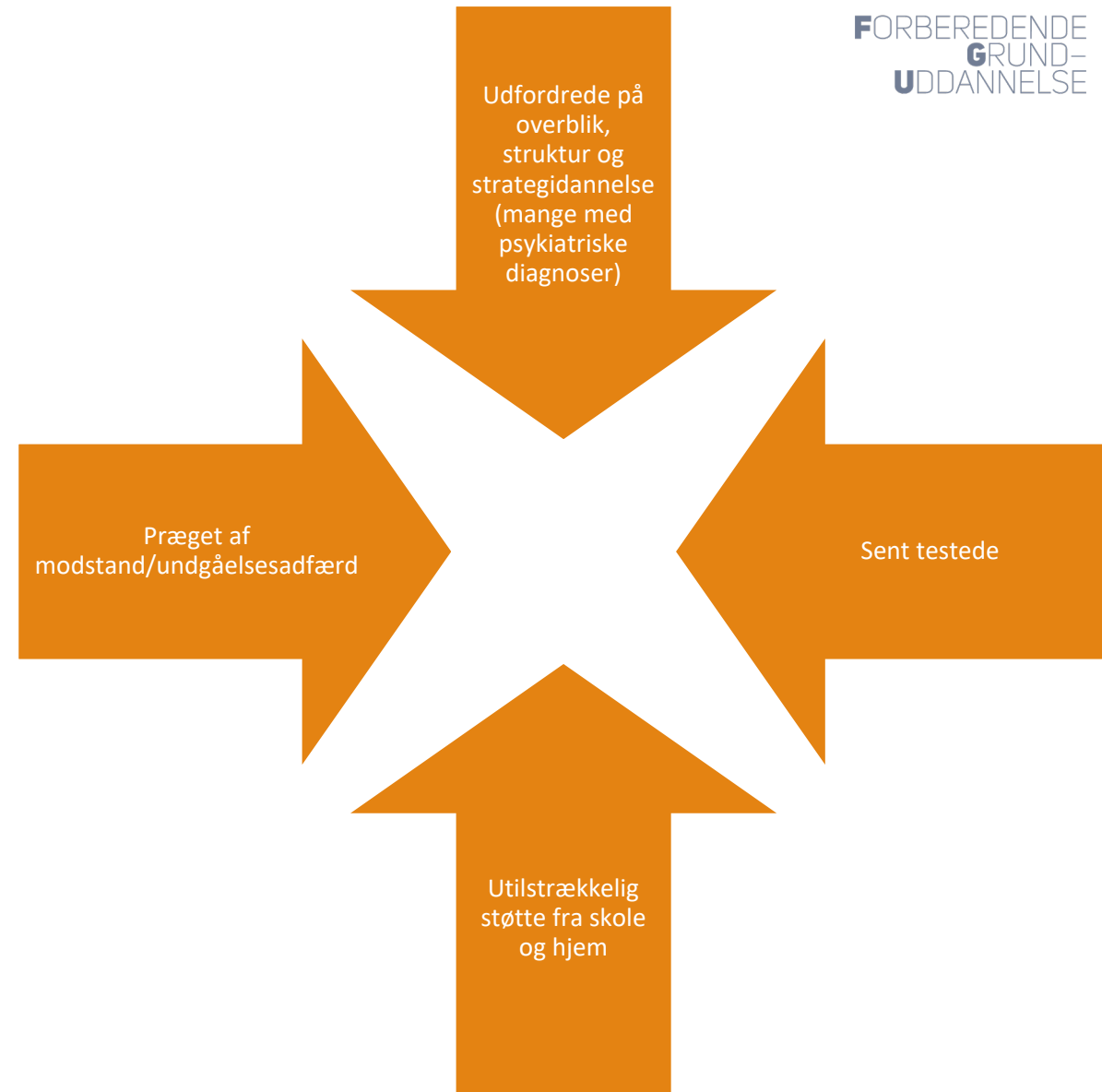
ORDBLINDE OG
IT-KONFERENCEN
2021

DEN NYE

FORBEREDENDE
GRUND-
UDDANNELSE

Unge ordblinde på FGU - hvem er de?

Hvorfor LST?

- Energi
- Hastighed
- Præcision

Præsenteres hypotetisk med invitation til dialog: "Nogle elever oplever... er det noget du kan genkende?"

Grundlæggende principper

Eleven vælger selv

Fokus på det individuelle behov

Anerkendelse af elevens egne strategier

Tæt støtte og opfølgning

”Eleverne skal erkende deres behov for at skulle bruge det og samtidig have strategier til at anvende det på en hensigtsmæssig måde.” Svendsen, H. B. (2017)

Eleven vælger selv

(men skal have et bevidst grundlag at vælge ud fra)

- Ingen "LST-tvang" - sporene skræmmer!
- Indimellem "skal" man prøve noget af for at vide hvad man evt. siger nej til
 - Vi skal kende eleverne for at vide hvor "hårdt" vi kan presse.
- Opmærksomhed på hvilke emotionelle faktorer der kan være på spil i fravalget af LST (Carina Vallentin Degn)
 - Ved eleven hvad ordblindhed er?
 - Hvad vækker brugen af LST af følelser i eleven?
 - ❖ "Jeg vil ikke sidde og ligne sådan en handispasser" (FGU-elev)
 - ❖ "Er det ikke snyd?" (FGU-elev)
 - ❖ "Vil de andre i klassen ikke synes at jeg snyder? Og hvad med lærerne?" (FGU-elev)

Fokus på det individuelle behov

- Instruktionen skal være med udgangspunkt i den enkelte elevs behov
 - Elevens individuelle vanskeligheder
 - Elevers forskelligartede undervisningssituationer (klasseundervisning, værkstedsundervisning, praktikker)
- FGU-tiden som øvebane for fremtidige behov i uddannelse
 - Vi ser fremad sammen med eleven og prøver at forberede eleven så godt som muligt på fremtidige behov i uddannelse/arbejdsliv/privatliv
 - Skrivebehov er måske anderledes efter FGU?

Case: EGU-eleven Martin (EGU: Erhvervs- grunduddannelse)

- Elev i EGU-praktik hos en købmand, får til opgave at sætte hyldeforkanter op samt bestille frugt og grønt
- Læser langsomt og kan ikke afkode alle ord på skiltene
- Instruktion i brug af AppWriters app til OCR-behandling af skiltene

Forudsætninger:

- Tæt dialog mellem virksomhed, elev, EGU-vejleder og SPS-vejleder
- Grundig afdækning af problematikken
- Mulighed for at eleven kan øve sig i trygge rammer
- Accept fra købmanden af, at opgaven tager længere tid for Martin end det ville gøre for en ikke-ordblind elev

Case: AGU-eleven Ellen (AGU: Almen Grunduddannelse)

- Ønsker at komme på HF
- Ikke testet, men beskriver sig selv som ”udfordret med skriftlig dansk og engelsk”
- Screenes med VL – henvises til ordblindetest – testes ordblind
- Arbejder sammen med SPS-vejleder på at blive klar til HF
 - ❖ Øge læsehastighed med LST
 - ❖ Vælge de rigtige fagordlister til sine opgaver
 - ❖ Viden om Notas studieservice
 - ❖ Viden om hvilke rettigheder hun har, som ordblind elev i det danske uddannelsessystem

Forudsætninger:

- God screeningsprocedure
- Eleven kan tænke ordblindhed ind i sin fortælling om sig selv
- Samspil mellem elevens selv-udviklede strategier og de nye LST-strategier

Case: PGU-eleven Sara (PGU: Produktions- grunduddannelse)

- Meget udfordret på det skriftsproglige – helt afhængig af LST til læsning og skrivning
- Udfordret på overblik, struktur og problemløsning
- Utrænet læser og skriver, ringe fornemmelse med skriftsproget
- Arbejder sammen med SPS-vejleder på at skabe gode og funktionelle strategier for læsning og skrivning med LST
 - ❖ Diktering
 - ❖ Brug af video og lyd (som lejlighedsvis erstatning for læsning og skrivning)
 - ❖ OCR-behandling med mobil
 - ❖ Spørge om hjælp

Forudsætninger:

- Godt samarbejde mellem lærere og SPS-vejleder
- Tid og rum til øvelse i funktioner og strategier
- Dialog med eleven om hensigtsmæssigt samspil mellem strategier

Anerkendelse af elevens egne læse- og skrivestrategier

Elever på FGU har allerede mange erfaringer med læsning og skrivning

Afdækning af elevens egne strategier

- Undgåelsesadfærd
- Omformuleringsstrategi
- Google oversæt som digital oplæsning
- Søg ordet frem på Google
- Diktering af enkeltord på mobil
- Læse en tekst mange gange for at forstå det

Dialog om hvorvidt og hvornår strategierne er hensigtsmæssige

Dialog om hvordan de LST-strategier som vejlederen tilbyder kan passe ind sammen med elevens egne strategier

Facilitering af samarbejde mellem elever om udvikling af strategier

Tæt støtte og opfølgning

- Relationen er vigtig – eleven skal have tillid til os for at "turde" prøve det af.
- Behov for at øve sig på brug af LST med meget støtte
- LST-undervisning frem for LST-instruktion?
- Undervisning i både LST-funktioner OG LST-strategier
- Svært for eleverne selv af tænke deres LST ind i deres opgaver.
 - Hvis det skal lykkes stiller det store krav til samarbejde mellem SPS-vejleder og lærere
 - Og hvordan kan man så komme i gang med det...

Referencer

Svendsen, H. B. (2017). Et didaktisk spændingsfelt. Learning Tech – Tidsskrift for lærere, didaktik og teknologi, (2), 110-136

Carina Vallentin Degn: <https://emu.dk/avu/saerlige-kursistgrupper/ordblindhed/emotionelle-foelger-af-ordblindhed>

Pedersen, Anne Leth; Hjort, Anne (red.) (2019). Uddannelse og skriftsprogsvanskeligheder. Grundbog i lektiologisk pædagogik. Hans Reitzels Forlag